

Možnosti zániku trestnosti trestného činu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami

Patrik Kocúr*

DOI: <https://doi.org/10.24040/sap.2025.12.1.64-75>

Abstrakt:

KOCÚR, Patrik: *Možnosti zániku trestnosti trestného činu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami*. Predkladaný článok sa zaoberá analyzovaním možností zániku trestnosti činu vo vzťahu k trestnému činu nedovolené ozbrojovanie a obchodovanie so zbraňami. V článku sa následne analyzujú možnosti uplatnia jednotlivých inštitútov zániku trestnosti s navrhovanými úpravami *de lege ferenda* vo vzťahu k inštitútu účinnej ľútosti, a to pri zohľadnení štatistických ukazovateľov už ukončených zbraňových amnestií.

Kľúčové slová:

zánik trestnosti, trestný čin, strelné zbrane, nedovolené ozbrojovanie a obchodovanie so zbraňami

Possibilities for the Extinction of Criminal Liability for the Offense of Unlawful Possession and Trafficking in Firearms

Abstract:

KOCÚR, Patrik: *Possibilities for the Extinction of Criminal Liability for the Offense of Unlawful Possession and Trafficking in Firearms*. The article deals with the analysis of the possibilities of the extinction of criminality of an act in relation to the crime of illegal armament and arms trafficking. The article then analyses the possibilities of applying individual institutes of extinction of criminality with the proposed modifications *de lege ferenda* in relation to the institute of effective remorse, taking into account the statistical indicators of already completed weapons amnesties.

Key words:

extinction of criminality, crime, firearms, illegal armament and arms trafficking

Úvod

Strelné zbrane je možné komplexne označovať za tie predmety, ktoré slúžia rôznym potrebám a záľubám ľudstva. Medzi tieto je možné predovšetkým zaradiť ochranu života, zdravia a majetku, avšak nie len to. Ľudia taktiež strelné zbrane

* Mgr. Patrik Kocúr, externý doktorand, Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, Právnická fakulta, Katedra trestného práva, kriminológie, kriminalistiky a forenzných disciplín.

považujú za športový nástroj, iní ho zas využívajú pre poľovné účely alebo aj na účely zberateľské. Z týchto dôvodov strelné zbrane nie je možné úzko profilovať z hľadiska možného účelu ich využitia.¹ V prvom rade je potrebné uviesť, že základným právnym rámcom upravujúcim problematiku strelných zbraní a streliva je predovšetkým zákon 190/2003 Z. z. o strelných zbraniach a strelive a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj ako „ZoSZaS“). Akákoľvek činnosť, ktorá je vykonaná v súlade a za podmienok ustanovených predmetným zákonom a s ním súvisiacimi inými právnymi predpismi je označovaná ako za zákonnú. Teda aj vo vzťahu k trestnému činu nedovolené ozbrojovanie a obchodovanie so zbraňami ako aj v kontexte zániku trestnosti,² budeme okrem iného vychádzať práve z vyššie uvedeného právneho predpisu. V opačnej, ako vyššie uvedenej činnosti, vo vzťahu k strelným zbraňam je možné hovoriť o protiprávnom konaní, ktoré môže mať znaky priestupku³ alebo znaky trestného činu.

Z pohľadu trestného práva, a to konkrétne konania páchatel'a, ktoré môže naplniť skutkovú podstatu trestného činu, je jedným do úvahy prichádzajúcim trestným činom práve s akcentom na strelné zbrane, trestný čin nedovolené ozbrojovanie a obchodovanie so zbraňami.⁴ V tomto kontexte môžeme vo vzťahu k nedovolenému ozbrojovaniu a obchodovaniu so zbraňami hovoriť o závažnej trestnej činnosti, nakoľko táto nevyplýva len na jednotlivcov, ale na celú spoločnosť, čím sa určitou mierou prispieva aj k násiliu v spoločnosti, a to za súčasného prenikania tejto protiprávnej činnosti do všetkých častí sveta. Možno konštatovať, že nedovolené ozbrojovanie a obchodovanie so zbraňami nie je problémom len jednotlivých štátov, ale predstavuje celosvetový a celospoločenský problém presahujúci hranice všetkých štátov.

Vzhľadom na uvedené, je teda v záujme nie len jednotlivých štátov, ale aj celej Európskej únie, aby disponovali a zakotvili také prostriedky a vytvorili také podmienky, ktoré smerujú k eliminácii početnosti páchania predmetného trestného činu. Vytvorenie, zakotvenie a následná aplikácia takýchto prostriedkov a podmienok, ktoré majú poskytovať určité záruky ochrany spoločnosti vo vzťahu k predmetnému trestnému činu, musia vyplývať z legislatívneho zakotvenia a ich účinnej aplikácie zo strany príslušných orgánov, a to aj v kontexte rozhodovacej činnosti súdov.⁵

1 Zbraňou sa v zmysle § 2 ods. 1 písm. a) zákona č. 190/2003 Z. z. o strelných zbraniach a strelive a o zmene a doplnení niektorých zákonov rozumie: „*prenosné zariadenie, ktoré vystreľuje, je konštruované alebo môže byť upravené tak, aby vystreľovalo strelu, a ktorého princípom funkcie je okamžité uvoľnenie energie pri výstrele; za zbraň sa považuje aj jej hlavná časť, tlmič hluku výstrelu, replika zbrane a napodobenina zbrane.*“

2 Z historického hľadiska možno poukázať na zakotvenie zániku trestnosti v zákone č. 50/1923 Sb. na ochranu republiky, ktorý vo svojom ustanovení § 13 ods. 5 vymedzil, že „*Výzve-li státní správa obyvateľstvo vyhláškou, aby vydalo zbraně, nebude za nedovolené ozbrojování potrestán, kdo zbraně odevzdá úřadu ve lhůtě stanovené vyhláškou.*“

3 Pozri bližšie § 69 zák. č. 190/2003 Z. z. o strelných zbraniach a strelive a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

4 § 294 a § 295. zák. č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov.

5 MIČKOVÁ, I. Rozsah trestného činu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami. In *Bulletin Oddelenia analytiky, dokumentácie a komparatistiky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky*. 2021, roč. 10, č. 1, s. 35.

1. Nedovolené ozbrojovanie a obchodovanie so zbraňami

Z pohľadu vymedzenia trestného činu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami je potrebné uviesť, že predmetný trestný čin je vo svojej podstate ohrozovacím trestným činom, čo znamená, že pre naplnenie samotnej skutkovej podstaty predmetného trestného činu sa nevyžaduje existencia bezprostredného nebezpečenstva, avšak postačuje len akási forma abstraktnej hrozby ku vzniku, ktorej nemusí vôbec dôjsť, kde z hľadiska času postačuje existencia vzdialeného nebezpečenstva. Z pohľadu jeho trvania sa označuje za trestný čin trváci z čoho vyplýva, že protiprávny stav sa vyvolá a následne ho páchatel' udržiava alebo len udržiava po dlhší čas. Tento trestný čin je teda páchaný počas celého časového úseku, kedy sa protiprávny stav udržiava.⁶ Z analýzy konštrukcie skutkovej podstaty trestného činu je možné konštatovať, že v zmysle prvého odseku ide o prečin, kde ostatné odseky sú zločinmi. Pre priblíženie a posúdenie je potrebné uviesť, že samotná trestnosť trestného činu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami vyplýva nie len z právnej úpravy Trestného zákona. V tomto kontexte je predovšetkým nevyhnutná aj aplikácia, vo vzťahu k predmetnému trestnému činu, ZoSZaS a s ním súvisiacich aj iných právnych predpisov nižšej právnej sily, ale taktiež aj medzinárodných zmlúv, ktoré bližšie precizujú základné pojmy, ktoré sú vo vzťahu k predmetnej skutkovej podstate nevyhnutné.⁷ Vzhľadom na vyššie uvedené ako aj z pohľadu vyjadrenia skutkových podstát v Trestnom zákone ide o skutkovú podstatu blanketovú,⁸ kde práve už spomenutý ZoSZaS, predstavuje základný právny rámec vymedzenia základných pojmov, ktoré sú o. i. nevyhnutne potrebné, pre posúdenie či konanie⁹ páchatel'a v tom ktorom prípade je možné posúdiť ako trestný čin v zmysle ustanovenia § 294 alebo § 295 Trestného zákona. Taktiež nie je možné opomenúť, že predmetného trestného činu z pohľadu subjektov, ktoré sa ho môžu dopustiť, sú to okrem fyzických osôb aj osoby právnické, čo vyplýva zo samotného zákona č. 91/2016 o trestnej zodpovednosti právnických osôb a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj ako „ZoTZPO“).¹⁰

Podmienky pre zákonné nadobudnutie zbraní a streliva ako aj ich držanie, prípadné nosenie a používanie upravuje už spomenutý ZoSZaS, avšak nie len ten. Na uvedený právny predpis sa o. i. vzťahuje aj vykonávacia vyhláška 555/2003 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia dotknutého zákona. Taktiež nemožno v tomto

6 Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 7. júna 2005, sp. zn. 2 To 35/2005.

7 Napr.: Dohovor o zákaze použitia, skladovania, výroby a transferu protipechotných mín a o ich zničení a Protokol proti nezákonnej výrobe a obchodovaniu so strelnými zbraňami, ich súčasťami a komponentmi a strelivom dopĺňujúci Dohovor OSN proti nadnárodnému organizovanému zločinu.

8 KLÁTIK, J. a kol. *Trestné právo hmotné. Osobitná časť. 2 vyd.* Aleš Čeněk, 2021, s. 198.

9 *Exempli causa* držanie predmetu, ktorý je považovaný za zbraň, je podľa právnej úpravy ZoSZaS zbraňou. Ak áno, súčasne je rozhodujúce zaradenie zbrane do príslušnej kategórie zbrane, nakoľko nie vo vzťahu ku všetkým kategóriám zbraní je možné hovoriť o trestnom čine nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami.

10 ČENTÉŠ, J. a kol. *Trestný zákon - Veľký komentár. 5. aktualizované vydanie.* Žilina : EUROKÓDEX, s. r. o., 2020, s. 637.

kontexte opomenúť Vyhlášku úradu pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky č. 72/2019 Z. z. z 22. februára 2019, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o základných požiadavkách, postupoch posudzovania zhody a spôsobe označovania strelnej zbrane a streliva na civilné použitie. V neposlednom rade o. i. je to aj zákon č. 64/2019 Z. z. o sprístupňovaní strelných zbraní a streliva na civilné použitie na trhu a množstvo iných.

Z pohľadu zníženia početnosti protiprávnej činnosti spočívajúcej v nedovolenom ozbrojovaní a obchodovaní so zbraňami, ako aj s tým spojená a súvisiaca potreba poskytnutia ochrany spoločnosti, sa vyžaduje úzka spolupráca orgánov činných v trestnom konaní, avšak nie len tých. S odstupom času a pri následnom analyzovaní štatistických ukazovateľov je možné konštatovať, že na zníženie početnosti páchania tejto latentnej kriminality, mal vplyv aj inštitút zbraňovej amnestie, ktorý vo svojej podstate prispel k zníženiu početnosti práve nelegálne držaných zbraní. Zo štatistických ukazovateľov Ministerstva vnútra Slovenskej republiky vyplýva, že len za poslednú t. j. v poradí štvrtú zbraňovú amnestiu, bolo odovzdaných 1615 kusov nelegálne držaných zbraní a 53 025 kusov nelegálne držaného streliva.¹¹

Z pohľadu všeobecného zakotvenia v právnej úprave, je možné konštatovať, že trestný čin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami, je bližšie precizovaný v osobitnej časti Trestného zákona, a to konkrétne ustanoveniami § 294 a nasl. zák. č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon. Dôvody zániku trestnosti tohto trestného činu Trestný zákon vo svojich ustanoveniach upravujúcich zánik trestnosti explicitne neupravuje ani v iných jeho ustanoveniach. Z predmetného o. i. vyplýva, že *exempli causa* inštitútu účinnej ľútosti ako jeden z dôvodov zániku trestnosti nemožno vo vzťahu k predmetnému trestnému činu aplikovať, nakoľko to právna úprava neumožňuje.

Prvým inštitútom z pohľadu jeho zakotvenia v Trestnom zákone, zániku trestnosti je inštitút zmeny zákona. Hypoteticky, k zániku trestnosti činu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami by mohlo dôjsť v dôsledku uplatnenia inštitútu zmeny zákona za podmienky, že by zákonodarca predmetné ustanovenie nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami, novelou Trestného zákona vypustil z osobitnej časti Trestného zákona, prípadne ho modifikoval spôsobom, že určité konanie osoby, by nebolo možné posudzovať ako trestný čin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami a teda takýto čin nie je trestným činom. Vzhľadom na samotnú povahu trestného činu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami ako aj následkami s ním spojenými je takáto možnosť v súčasnej demokratickej spoločnosti, z tohto pohľadu a v takom rozsahu neprípustná.

11 Skončila 4. zbraňová amnestia, Slováci dali preskúmať vyše 1600 strelných zbraní [online]. minv.sk, [2021-05-06]. Dostupné na internete: <https://www.minv.sk/?tlacove-spravy&sprava=skoncil-a-4-zbranova-amnestia-slovaci-dali-preskumat-vyse-1600-strelnych-zbrani> [cit. 2025-04-29].

2. Účinná ľútosť a úvahy *de lege ferenda*

Pre priblíženie inštitútu účinnej ľútosti ako jedného z inštitútov, ktoré majú za následok zánik trestnosti, vo svojej podstate zakotvuje ochranu určitého okruhu spoločenských záujmov, ktoré sú považované za dôležité, a ktorým sa aplikáciou predmetného inštitútu poskytuje ochrana. Zároveň pri aplikácii tohto inštitútu sa páchatel'ovi poskytuje garancia jeho beztrestnosti, čím je páchatel' nasmerovaný k zabráneniu samotného vzniku škodlivého následku prípadne k tomu, aby takýto škodlivý následok napravil.¹² Vo vzťahu aplikovateľnosti tohto inštitútu musia byť kumulatívne splnené 4 základné podmienky pre aplikáciu predmetného ustanovenia. Základnou podmienkou je, že musí ísť o niektorý z trestných činov, ktoré sú taxatívne vymedzené ustanovením § 85 Trestného zákona. Ďalšou podmienkou je, že trestný čin musí byť dokonaný. Ak by páchatel' trestný čin nedokonal má k dispozícii možnosť domáhania sa inštitútu účinnej ľútosti v kontexte prípravy na zločin, čo je bližšie precizované ustanovením § 13 ods. 3 Trestného zákona. V prípade pokusu spáchať trestný čin má k dispozícii ustanovenie § 14 ods. 3, ktoré bližšie upravuje podmienky aplikovateľnosti inštitútu účinnej ľútosti práve v tomto kontexte. V poradí treťou podmienkou je, že konanie páchatel'a musí byť dobrovoľné. Dobrovoľnosť konania páchatel'a je potrebné vykladať v tom zmysle, že v štádiu pred prejavením trestného činu páchatel' podmienky aplikovateľnosti inštitútu účinnej ľútosti (či už zamedzenie alebo napravenie škodlivého následku) plní z vlastnej vôle. V prípadoch, ak by páchatel' konal pod tlakom trestného stíhania, prípadného prezradenia trestného činu, nemožno hovoriť o dobrovoľnosti konania páchatel'a. Štvrtou podmienkou je, že tak ako to vyplýva už zo samotného ustanovenia § 85 Trestného zákona je, že páchatel' zamedzí alebo napraví škodlivý následok trestného činu o ktorý ide, prípadne urobí o trestnom čine oznámenie, a to ešte v čase keď sa škodlivému následku trestného činu mohlo zabrániť.¹³ V kontexte so štvrtou podmienkou je možné konštatovať, že táto upravuje dva možné spôsoby, ktorými páchatel' môže aplikovať inštitút účinnej ľútosti, kde tieto nemusia byť kumulatívne splnené.

V danom prípade, vzhľadom na podmienky, ktoré musia byť splnené pre aplikáciu inštitútu účinnej ľútosti, zastávame názor, že z pohľadu *de lege ferenda* by mohlo dôjsť k samotnému rozšíreniu okruhu trestných činov, a to práve o trestný čin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami, avšak len vo vymedzenom rozsahu. Uvedené by mohlo byť predmetom právnej úpravy ustanovenia § 86 Trestného zákona, ktorý upravuje špecifické prípady uplatnenia inštitútu účinnej ľútosti a má vo vzťahu k ustanoveniu § 85 Trestného zákona postavenie špeciality. Takéto rozšírenie okruhu inštitútu účinnej ľútosti v ustanovení § 86 Trestného zákona by sa vzťahovalo len na prípady nedovoleného ozbrojovania a teda nie na obchodovanie so zbraňami. Konkrétne by sa to týkalo len nelegálneho držania streliva a zbraní. *In concreto* by sa inštitút účinnej ľútosti mohol vzťahovať len na ustanovenie § 294 ods.1 a ods. 2 zák.

12 SOLNAŘ, V. – FENYK, J. – CÍSAŘOVÁ, D. *Základy trestní odpovědnosti. Podstatně přepracované a doplněné vydání.* Praha : Nakladatelství Orac, 2003, s. 420.

13 STRÉMY, T. – KURILOVSKÁ, L. a kol. *Trestný zákon. Komentár. I. zväzok.* Praha : Wolters Kluwer ČR, a. s., 2022, s. 559.

č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon. Zastávame názor, že tak ako pri zbraňovej amnestii, ako je poznamenané v závere (celkový počet odovzdaných nelegálne držaných zbraní a streliva)¹⁴ by vyššie navrhovaná zmena mohla mať pozitívny vplyv a dopad na zníženie početnosti nelegálne držaných zbraní. Za predpokladu, že tieto by boli odovzdané príslušným orgánom s garantovaním beztrestnosti dotknutých osôb, mohlo by to predstavovať pozitívny dopad pre celú spoločnosť. Avšak v danom prípade, tak ako to je aj pri zbraňovej amnestii, podmienkou garancie beztrestnosti osôb vo vzťahu k predmetnému trestnému činu, by bol negatívny výsledok kriminalisticko-expertízneho skúmania vo vzťahu k iným trestným činom. Takto vykonané expertízne skúmanie by vylúčilo spáchanie iných trestných činov, ktoré s odovzdanou zbraňou mohli byť spáchané.

3. Premlčanie trestného stíhania

Ďalším z inštitútov zániku trestnosti je premlčanie trestného stíhania. V krátkosti k aplikovateľnosti predmetného inštitútu práve na trestný čin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami je potrebné uviesť, že rozhodujúcim ukazovateľom pre stanovenie premlčacej doby je výmera trestu odňatia slobody, ktorý vo vzťahu k predmetnej skutkovej podstate trestného činu umožňuje v osobitnej časti uložiť Trestný zákon.¹⁵ Je potrebné uviesť, že premlčanie trestného stíhania je založené na jednoduchom predpoklade, vychádzajúceho z uplynutia kvalifikovaného časového obdobia v dôsledku, ktorého zaniká zo strany štátu potreba represívnej reakcie na trestnoprávne správanie páchatel'a.¹⁶ Ak by teda existovali podmienky pre zánik trestnosti z dôvodu premlčania trestného stíhania, má to za následok existenciu neprípustnosti trestného stíhania, kde na tento dôvod orgány činné v trestnom konaní prihliadajú *ex offo*.¹⁷ *Exempli causa* z teoretického hľadiska ide o prípad kedy na to, aby nastalo plynutie premlčacej doby vo vzťahu k predmetnému trestnému činu je, že osoba, ktorá nedovolené držala zbraň, t. j. v rozpore s ustanoveniami príslušných právnych predpisov, takúto zbraň prestala držať. Môže ísť o prípady, kedy takáto osoba akýmkoľvek spôsobom nedovolené držanú zbraň alebo strelivo zničí alebo akýmkoľvek iným spôsobom prestane takúto zbraň prípadne strelivo mať v držbe. Keďže trestný čin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania je podľa prvého odseku prečinom, za ktorý zákon dovoľuje uložiť trest odňatia slobody v rozmedzí od jedného do päť rokov, v takom prípade je premlčacia doba stanovená na päť rokov.

14 Celkový počet odovzdaných nelegálne držaných zbraní a streliva za 4 zbraňové amnestie predstavuje počet 12 480 ks nelegálne držaných zbraní a 135 035 ks streliva – uvedené čísla vyplývajú zo štatistických ukazovateľov MV SR. Skončila 4. zbraňová amnestia, Slováci dali preskúmať vyše 1600 strelných zbraní [online]. minv.sk, [2021-05-06]. Dostupné na internete: <https://www.minv.sk/?tlacove-spravy&sprava=skončila-4-zbranova-amnestia-slovaci-dali-preskumat-vyse-1600-strelnych-zbrani> [cit. 2025-04-29].

15 Pozri bližšie ustanovenie § 87 ods. 1 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon.

16 STRÉMY, T. – KURILOVSKÁ, L. a kol. *Trestný zákon. Komentár. I. zväzok*. Praha : Wolters Kluwer ČR, a. s., 2022, s. 574.

17 ČENTÉŠ, J. – KURILOVSKÁ, L. – ŠIMOVIČEK, I. – BURDA, E. a kol. *Trestný poriadok I. § 1 – 195*. Bratislava : C. H. Beck, 2021, s. 67.

Je potrebné si však uvedomiť, že v prvom odseku predmetného trestného činu ide „len“ o strelivo a teda nie strelnú zbraň. V prípade nedovolené držanej strelnej zbrane pôjde v zmysle Trestného zákona o zločin, kde v takom prípade je premlčacia doba stanovená na desať rokov. Avšak je potrebné zdôrazniť, že premlčacia doba sa bude aplikovať v prípadoch, kedy sa osoba nedovolené držaného streliva alebo zbrane pozbaví. V opačnom prípade ma predmetný trestný čin v zmysle Trestného zákona, tak ako bolo už uvedené, charakter trvajúceho trestného činu.¹⁸

4. Právna úprava zákona o strelných zbraniach a strelive a s tým súvisiaci zánik trestnosti

Pri pohľade na právnu úpravu zákona o strelných zbraniach a strelive, ako základného právneho rámca upravujúceho práve problematiku strelných zbraní a streliva, ktorým je konkrétne už vyššie spomenutý ZoSZaS, tento vo svojich prechodných ustanoveniach do súčasnosti zakotvil 4 zbraňové amnestie. Tieto zbraňové amnestie je možné z pohľadu ich následku označovať za osobitné inštitúty zániku trestnosti vyplývajúce z osobitných predpisov, ktoré *de iure* majú, z časového hľadiska len dočasný, a to zákonom explicitne vymedzených charakter. Pri pohľade na poslednú zbraňovú amnestiu, ktorá prebehla a je upravená ustanovením § 72i zák. č. 190/2003 Z. z. o strelných zbraniach a strelive a o zmene a doplnení niektorých zákonov, je možné konštatovať, že táto poskytovala priestor v období 6 mesiacov pre uplatnenie zbraňovej amnestie (inštitútu zániku trestnosti).

Vzhľadom na uvedené predmetné ustanovenie, tak ako to bolo aj v predchádzajúcich už ukončených zbraňových amnestiách, táto umožňovala beztrestné odovzdanie nepovolené držaných zbraní, všetkých ZoSZaS precizovaných kategórii, ako aj streliva do týchto zbraní. Podmienkou pre aplikáciu predmetného ustanovenia bolo ich dobrovoľné odovzdanie, ktorémukoľvek útvaru Policajného zboru. Súčasne pri pohľade na samotnú právnu úpravu zbraňovej amnestie, tá umožnila osobám po tom čo zbraň/zbrane ale aj strelivo, ktoré osoba nepovolené držala, nadobudnúť do vlastníctva, a to po splnení bližšie zákonom precizovaných podmienok. Jednou z hlavných podmienok, ktoré museli byť splnené vo vzťahu ku všetkým takto odovzdaným zbraniam bolo vykonanie kriminalisticko-expertízneho skúmania, špecializovaného na znaleckú činnosť (odbor balistika), kde výsledkom takéhoto skúmania musela byť podmienka, že so zbraňou nebol spáchaný trestný čin. Následne ďalšie podmienky a postup pre nadobudnutie takýchto zbraní sú predmetom právnej úpravy.¹⁹

Pre trestný čin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami a v kontexte aplikácie inštitútu zániku trestnosti je nevyhnutné z pohľadu kategorizácii zbraní uviesť, že tie sú predmetom právnej úpravy ZoSZaS. V krátkosti

18 § 122 ods. 12 zák. č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov: „*Za trvajúci trestný čin sa považuje vyvolanie a udržiavanie alebo len udržiavanie protiprávneho stavu; za trvajúci trestný čin sa nepovažuje trestný čin legalizácie výnosu z trestnej činnosti podľa § 233 a § 233a.*“

19 § 72i zák. č. 190/2003 Z. z. o strelných zbraniach a strelive a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

ku kategorizácii zbraní je možné uviesť, že ide o kategórie zbraní A, B, C, D,²⁰ avšak nie len to. Rovnako nemožno opomenúť, že ide aj o strelivo do týchto príslušných kategórií zbraní. Vo všeobecnosti, a to nie len z pohľadu zbraňovej amnestie o tom, ktorá zbraň bude spadať do vyššie uvedenej kategórii zbrane rozhoduje ministerstvo.²¹ Je potrebné mať na zreteli, že skutková podstata predmetného trestného činu ako aj zbraňová amnestia sa nevzťahuje na tzv. chladné zbrane napr. nože, kuše, luky, etc.. Pre vymedzenie trestného činu a podmienok, za ktorých môže dôjsť k spáchaniu tohto trestného činu je predovšetkým smerodajná výroba, dovoz, vývoz, prevoz, preprava, zadovažovanie ale aj držanie zbraní, hromadne účinných zbraní a streliva, ich súčasti a komponentov, či už pre vlastnú potrebu alebo pre potrebu iných osôb, ktoré je v rozpore so zákonom. Vymedzenie hlavných súčastí a komponentov je predmetom prílohy zákona.²² Pri zohľadnení vyššie uvedeného zbraňová amnestia ako osobitný inštitút zániku trestnosti sa vzťahovala len na držbu zbraní²³ a nie na ich nelegálnu výrobu, dovoz, vývoz, prevoz, prepravu a zadovažovanie. V prípade takéhoto konania, nie je možné predmetné konanie subsumovať pod zbraňovú amnestiu, a teda nie je možné aplikovať inštitút zániku trestnosti trestného činu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami.

V tomto kontexte by sme chceli poukázať aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, z ktorého okrem iného vyplýva, že v prípadoch ak v období prebiehajúcej zbraňovej amnestie je vykonávaná zo strany orgánov činných v trestnom konaní domová prehliadka, pri ktorej osoba vydá predmetné veci (zbraň prípadne strelivo, ktoré neoprávnene drží), a to na základe výzvy uskutočnenej príslušníkmi Policajného zboru v zmysle ustanovenia § 104 zák. č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok, takéto konanie nemožno zamieňať so splnením podmienok stanovených pre zbraňovú amnestiu.²⁴ Vzhľadom na uvedené je možné konštatovať, že v danom prípade nie je splnená jedna zo základných podmienok pre aplikáciu inštitútu zbraňovej amnestie, ktorá má za následok zánik trestnosti trestného činu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami. *In concreto* ide o dôvod nesplnenia jednej z obligatórnych podmienok jej aplikácie. Čo predstavuje konanie osoby, ktoré spočíva v jej dobrovoľnom konaní smerujúcom v odovzdaní nedovolené držanej zbrane alebo streliva.

Taktiež v tomto kontexte možno poukázať na prípad, kedy došlo k uznaniu viny osoby obvinenej pre trestný čin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami, a to napriek existencii v tom čase platnej zbraňovej amnestie. Vo vzťahu k tejto osobe bolo v inkriminovanej dobe nájdené nedovolené držané strelivo, ktoré

20 Presné zaradenie zbrane do príslušnej kategórie upravuje § 4, § 5, § 6, § 7 zák. č. 190/2003 Z. z. o strelných zbraniach a strelive a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

21 V danom prípade ide o Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky – Prezídium Policajného zboru Slovenskej republiky – odbor dokladov a evidencií.

22 Pozri prílohu č. 6 k zákonu č. 190/2003 Z. z. o strelných zbraniach a strelive a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

23 V zmysle ustanovenia § 2 ods. 1 písm. m) zák. č. 190/2003 Z. z. o strelných zbraniach a strelive sa o držaním zbrane a streliva rozumie: „*oprávnenie prechovávať a mať pri sebe zbraň a strelivo na miestach určených v preukaze zbrane, ak tento zákon neustanovuje inak.*“

24 Rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 20. 11. 2013, Sp. zn. 3Tdo 45/2013.

táto osoba chcela odovzdať nasledujúci deň na polícii. Z rozhodnutia Krajského súdu v Trenčíne rovnako vyplýva, že nebolo možné akceptovať obhajobu osoby obžalovanej pre trestný čin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami, ktorej zámerom bola trestnoprávna exkulpácia. V posudzovanom prípade nebolo možné na jednej strane bez akýchkoľvek rozumových pochybností vylúčiť pôvod streliva, ktoré sa u obžalovaného našlo v rámci „*Jege artis*“ vykonanej nariadenej domovej prehliadky. Na druhej strane ale u obžalovaného nebolo možné akceptovať jeho plánovaný zámer spočívajúci v tom, že predmetné strelivo chcel odovzdať až druhý deň polícii po tom, čo tieto ako uvádzal, našiel tak, ako to podrobne popísal vo svojej výpovedi. Následne krajský súd rovnako konštatoval, že vzhľadom na skúsenosti obžalovaného, ktoré sa týkajú práve strelných zbraní a streliva si musel byť plne vedomý, ako má v takýchto prípadoch, kedy dôjde k nálezu streliva postupovať. Rovnako krajský súd v rámci prieskumnej povinnosti nezistil žiadne také pochybenia, ktoré by relevantne spochybňovali ich procesný postup a tvorili by prekážku k uznaniu viny obžalovaného s právnym posúdením okresným súdom ustáleného skutkového stavu veci. Aj okresným súdom správne zistený naplnený materiálny korektív v zmysle § 10 ods. 2 zák. č. 300/2005 Trestný zákon, v konečnom dôsledku znamenal jednoznačne správny a zákonný záver o spáchaní žalovaného prečinu obžalovaným.²⁵ V tejto súvislosti sa stotožňujeme s predmetným rozhodnutím Krajského súdu v Trenčíne, kde v tomto kontexte, odhliadnuc od inštitútu zbraňovej amnestie, je potrebné dať do pozornosti zákonnú povinnosť akejkoľvek osoby neodkladne oznámiť nález zbrane alebo streliva.²⁶

5. Nedovolené ozbrojovanie a obchodovanie so zbraňami v súvislosti s právnickými osobami

Tak ako bolo už spomenuté, trestného činu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami sa môže dopustiť aj právnická osoba.²⁷ Z pohľadu Zákona o strelných zbraniach a strelive sú bližšie precizované zákonné podmienky týkajúce sa nadobúdania strelných zbraní a streliva, ktoré sú upravené ustanoveniami § 8 až § 14a ZoSZaS. Pre zákonné nadobudnutie zbraní a streliva je však nevyhnutné, aby právnická osoba v prvom rade buď požiadala o vydanie zbrojnej licencie, čo zahŕňa celý proces a splnenie podmienok pre jej vydanie. Až následne po vydaní zbrojnej licencie alebo ak právnická osoba je jej držiteľom, v takom prípade jej zákon priznáva možnosť zákonného nadobúdania a držania zbrane.

Z pohľadu aplikovateľnosti inštitútu zániku trestnosti je potrebné v tomto kontexte, rovnako poukázať na ZoTZPO, ktorý vo svojich ustanoveniach bližšie precizuje inštitút zániku trestnosti činu účinnou ľútosťou.²⁸ Rovnako ako v prípade

25 Rozsudok Krajského súdu SR zo 14. 09. 2023, sp. zn. 2To/4/2023.

26 § 63 ods. 2 zák. č. 190/2003 Z. z. o strelných zbraniach a strelive a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

27 § 3 zák. č. 91/2016 Z. z. o trestnej zodpovednosti právnických osôb a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

28 § 8 zák. č. 91/2016 Z. z. o trestnej zodpovednosti právnických osôb a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

fyzických osôb ani vo vzťahu k právnickým osobám nemožno aplikovať inštitút účinnej ľútosti s akcentom na trestný čin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami. Pre priblíženie podmienok aplikovateľnosti inštitútu účinnej ľútosti v zmysle ustanovení ZoTZPO sa vyžaduje kumulatívne splnenie podmienok explicitne vymedzených v ustanovení § 8 ZoTZPO. Nie je možné opomenúť, že vo vzťahu k predmetnému ustanoveniu je potrebné subsidiárne aplikovať ustanovenie § 85 Trestného zákona v kontexte osoby vymedzenej ustanovením § 4 ods. 1 ZoTZPO. Tak ako už bolo spomenuté vyššie aj v prípade právnických osôb, a v tomto kontexte zakotvenia predmetného inštitútu do ZoTZPO, je jeho účelom poskytnutie ochrany vybraných okruhov spoločenských vzťahov ako aj záujmov pred negatívnymi následkami páchania trestných činov.²⁹

Vzhľadom na komplexnosť právnej úpravy § 8 ZoTZPO vylučuje možnosť aplikácie všeobecného ustanovenia inštitútu účinnej ľútosti v zmysle Trestného zákona³⁰ a teda jeho aplikácia prichádza do úvahy len na zákonom vymedzený okruh trestných činov uvedených v ustanovení § 3 ZoTZPO „prekrývajúcich“ sa s ustanoveniami § 85 Trestného zákona.³¹ V danom prípade teda môžeme konštatovať, že aby nastali účinky zániku trestnosti činu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami, vo vzťahu k právnickým osobám, je nevyhnutná existencia legislatívneho zakotvenia zbraňovej amnestie, ako osobitného inštitútu zániku trestnosti činu v ZoSZaS, prípadná nami navrhovaná zmena právnej úpravy účinnej ľútosti z pohľadu *de lege ferenda*.

Záver

Zánik trestnosti trestného činu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami predstavuje osobitný spôsob zániku trestnosti, ktorý nie je bližšie precizovaný ustanoveniami Trestného zákona. Ide o inštitút, ktorý vyplýva z osobitnej právnej úpravy, ktorá je zameraná na problematiku strelných zbraní a streliva. *In concreto* ide o inštitút zbraňovej amnestie, ktorá vo svojej podstate má z časového hľadiska dočasný charakter. Avšak aj napriek takémuto časovému obmedzeniu, je možné konštatovať, že prispela k zníženiu početnosti nelegálne držaných zbraní v podmienkach Slovenskej republiky. Uvedené možno pozorovať zo štatistických ukazovateľov zbraňovej amnestie, kde doposiaľ za 4 zbraňové amnestie bolo odovzdaných celkovo 12 480 ks nelegálne držaných zbraní a 135 035 ks streliva.³²

Z pohľadu nami navrhovanej zmeny právnej úpravy inštitútu účinnej ľútosti v zmysle zakotvenia trestného činu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania

29 BURDA, E. – KORDÍK, M. – KURILOVSKÁ, L. – STRÉMY, T. a kol. *Zákon o trestnej zodpovednosti právnických osôb. Komentár I. vydanie*. Bratislava : C. H. Beck. 2018, s. 171.

30 Ibid.

31 § 3 zák. č. 91/2016 Z. z. o trestnej zodpovednosti právnických osôb a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

32 Skončila 4. zbraňová amnestia, Slováci dali preskúmať vyše 1600 strelných zbraní [online]. minv.sk, [2021-05-06]. Dostupné na internete: <https://www.minv.sk/?tlacove-spravy&sprava=skončila-4-zbranova-amnestia-slovaci-dali-preskumat-vyse-1600-strelnych-zbrani> [cit. 2025-04-29].

so zbraňami do inštitútu účinnej ľútosti (§ 86 Trestného zákona), pri zohľadnení štatistických ukazovateľov zbraňovej amnestie, by takáto navrhovaná zmena právnej úpravy z pohľadu *de lege ferenda* mohla mať pozitívny dopad na zníženie početnosti nelegálne držaných zbraní ako aj nelegálne držaného streľiva. Súčasne je potrebné uviesť, že nami navrhovaná zmena by sa na predmetný trestný čin vzťahovala len vo vymedzenom rozsahu. Obligatórnou podmienkou pre uplatnenie takto navrhovaného inštitútu účinnej ľútosti by bolo, že so zbraňou nebol spáchaný iný trestný čin. Takéto zisťovanie by bolo predmetom kriminalisticko-expertízneho skúmania. *In concreto* by sa účinná ľútosť dotýkal *de lege lata* len ustanovenia § 294 ods. 1 a ods. 2 zák. č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon, tak ako to je v prípadoch zbraňovej amnestie vyplývajúcej zo zákona. č. 190/2003 Z. z. o strelných zbraniach a streľive a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Je potrebné mať na zreteli, že právna úprava, tak trestného činu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami aj inštitútov zániku trestnosti musí neustále reflektovať na meniace sa podmienky v spoločnosti. Rovnako musí reflektovať aj na páchatel'ov predmetného trestného činu, ale aj na správanie iných subjektov, ktorých sa daná problematika dotýka. V tomto kontexte máme na mysli zachovanie bezpečnosti a základných princípov demokratickej spoločnosti. Ak právna úprava a prax nebudú dostatočne reflektovať na neustále zmeny v spoločnosti ako aj na meniacu sa a neustále vyvíjajúcu sa činnosť páchatel'ov, stane sa neúčinná a súčasne prospešná pre páchatel'ov trestných činov.

Literatúra:

Monografie a učebnice:

- BURDA, E. – KORDÍK, M. – KURILOVSKÁ, L. – STRÉMY, T. a kol. 2018. *Zákon o trestnej zodpovednosti právnických osôb. Komentár I. vydanie*. Bratislava : C. H. Beck. 2018, 560 s.
- ČENTÉŠ, J. – KURILOVSKÁ, L. – ŠIMOVČEK, I. – BURDA, E. a kol. 2021. *Trestný poriadok I. § 1 – 195*. Bratislava : C. H. Beck, 2021, 1232 s.
- ČENTÉŠ, J. a kol. 2020. *Trestný zákon - Veľký komentár. 5. aktualizované vydanie*. Žilina : EUROKÓDEX, s. r. o., 2020, 998 s.
- KLÁTIK, J. a kol. 2021. *Trestné právo hmotné. Osobitná časť. 2 vyd.* Aleš Čeněk, 2021, 473 s.
- SOLNAŘ, V. – FENYK, J. – CÍSAŘOVÁ, D. 2003. *Základy trestní odpovědnosti. Podstatně přepracované a doplněné vydání*. Praha : Nakladatelství Orac, 2003, 455 s.
- STRÉMY, T. – KURILOVSKÁ, L. a kol. 2022. *Trestný zákon. Komentár. I. zväzok*. Praha : Wolters Kluwer ČR, a. s., 2022, 904 s.

Internetové zdroje:

- MIČKOVÁ, I. 2021. Rozsah trestného činu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami. In *Bulletin Oddelenia analytiky, dokumentácie a komparatistiky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky* (vedecký časopis). ISSN 2453 – 7705, 2021, roč. 10, č. 1, s. 35 - 43.
- Skončila 4. zbraňová amnestia, Slováci dali preskúmať vyše 1600 strelných zbraní [online]. minv.sk, [2021-05-06]. Dostupné na internete:

<https://www.minv.sk/?tlacove-spravy&sprava=skoncila-4-zbranova-amnestia-slovaci-dali-preskumat-vyse-1600-strelnych-zbrani> [cit. 2025-04-29]

Právne predpisy:

- Zákon č. 190/2003 Z. z. o strelných zbraniach a strelive a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 50/1923 Sb. na ochranu republiky
- Zákon č. 91/2016 Z. z. o trestnej zodpovednosti právnických osôb a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Judikatúra:

- Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 7. júna 2005, sp. zn. 2 To 35/2005
- Rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 20. 11. 2013, Sp. zn. 3Tdo 45/2013
- Rozsudok Krajského súdu SR zo 14. 09. 2023, sp. zn. 2To/4/2023

Summary: Possibilities for the Extinction of Criminal Liability for the Offense of Unlawful Possession and Trafficking in Firearms

In this article, the author primarily addresses the issue of the legal regulation of the crime of illegal armament and arms trafficking in the conditions of the Slovak Republic, where within the framework of individual institutes of extinction of criminality, the author analyzes the conditions and possibilities of applicability. The article presents and simultaneously analyzes the positive impacts of the implemented weapon amnesties, as a special method of the criminal law, in the conditions of the Slovak Republic, which result from statistical indicators. Taking into account their positive impact, the author proposes, from a *de lege ferenda* perspective, a change in the legal regulation of the institute of effective remorse, which, in terms of the scope of the defined crimes, he supplemented, within a defined scope, with the crime of illegal armament and arms trafficking; given that such a change can positively affect and reduce the amount of illegally held weapons and ammunition.

Mgr. Patrik Kocúr
Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici
Právnická fakulta,
Katedra trestného práva, kriminológie, kriminalistiky a forenzných disciplín
Komenského 20
974 01 Banská Bystrica
Slovenská republika
e-mail: patrik.kocur@student.umb.sk

